СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI., Ч. 281. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 4 грудня, 1933.

VOL. XLI. No. 281. Jersey City, N. J., Monday, December 4, 1933. THREE CENTS.

УРЯД ІҐНОРУЄ КРИТИКІВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ

ЗНОВ ПІДНОСИТЬ ЦІНУ НА ЗОЛОТО.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд дав знов до пізнання, що він не буде оглядатися на критиків його монетарної політики, коли департамент скарбу підняв знов ціну золота на 8 центів, хоч щойно минулого вівтірка піднесено його ціну на 9 центів, в середу на 8 центів. Як видно, уряд думає переводити твердо начеркнену собою монетарну політику.

Як можна було сподіватися, доляр почав знов падати на паризькій біржі.

Конґресмен Гемилтон Фиш Молодший виступає проти монетарної політики уряду, називаючи її атакою на робітника. Якщо інфляція піде далі, каже Фиш, то 25 міліонів робітників промислових міст на півночі й сході Злучених Держав стануть скоро „забутими людьми". Полковник Рузвелт, бувший говернор Филипинських островів, виступив проти інфляції як проти скритої, хоча законної, конфіскати.

ВЖЕ КАРАЮТЬ ЗА НАРУШЕННЯ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Федеральний суд в Брукліні, Ню Йорк, видав уже перший присуд за нарушення кодексу. Суд наложив кару в сумі 400 долярів на корпорацію й дві особи, які признали, що вони не повинувалися нафтовому кодексови.

ЗНОВ ПРИСУД У СКОТСБОРСЬКІЙ СПРАВІ.

ДІКЕЙТОР (Алабама). — У широко по всьому світі звісній скотсборській справі проти Муринів, обжалованих за знасилування білих дівчат, знов запав присуд смерти. Присяжні судді цього третього вже процесу знову видали присуд вини та засудили 20-літнього Мурина Петерсона на кару смерти.

Присяжним забрало 25 годин, щоби прийти до переконання, що запевнення власної вини Петерсоном не правдиві, та повірили головному свідкови, Вікторії Прайс, котра сама себе представляє жертвою злочину.

Адвокати вносять апеляцію до найвищого суду Злучених Держав.

КІНЕЦЬ ВИЗНАЧНОЇ ЗЛОЧИННОЇ КАРІЄРИ.

НЮ ЙОРК. — Сензаційна розправа проти Вексі Ґордона, одного з найвизначніших американських бутлеґерів, за обходження федерального податкового закона покінчилася засудом обвинуваченого.

По 50-мінутовій нараді присяжні потвердили всі 4 закиди, зроблені прокураторією обвинуваченому, котрий з кишенькового злодія з передвоєнних часів за короткий час прогибіції вийшов на бутлеґера-міліонера. На основі присуду присяжних суддя видав присуд, засуджуючи Ґордона на 10 літ тюрми та на гривну в сумі 20,000 долярів за вимичання податкового закона й на заплачення додаткових 60,000 долярів титулом коштів процесу.

ТОРГОВЦІ АЛЬКОГОЛЕМ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — По всьому краю йдуть горячкові приготування до знесення прогибіції, котре входить в життя у вівторок в полудне.

Фабриканти горівок, вин і пив запевняють, що вони будуть мати подостатком напитків у цей день. Один тільки маґазин у Ню Йорку хвалиться, що він має 200,000 скринок вистоялої американської житнівки.

НІМЦІ ДОБИЛИСЯ „НІМЕЦЬКОГО ДНЯ".

НЮ ЙОРК. — „Німецький День" для відсвяткування 250-літньої річниці прибуття до Америки першого німецького іміґранта буде остаточно відсвяткований найближчої середи. Відповідальність за свято взяли на себе Товариства Стойбена. Свято відбудеться в Медисон Сквер Ґарден. Зарядці свята дали ґарантію, що свята не буде вживатися для ширення націстичної пропаґанди. Щоби збити закид, що програма свята не буде патріотична, аранжери свята подбали за визначних американських діячів.

МАЛЯРІЯ Й НАРКОТИКИ.

НЮ ЙОРК. — Лікарі здивовані 14 випадками малярічної горячки. Коли число смертей від малярії досягнуло 9, уряд здоровля зарядив слідство. Розслїджуючі лікарі на своє диво побачили, що всі жертви налогово вживали наркотиків.

Покликані детективи бюра здоровля переконалися, що через новий закон проти наркотиків подорожіли наркотики, через що налогові вживачі наркотиків мусіли застрикувати собі наркотики під шкіру голкою. Кілька людей уживали одної голки, а що та голка припадково була заражена малярією, то всі вони дістали малярію.

БУДУТЬ ДАВАТИ „РОБОТИ" ЛЬОТЕРІЄЮ.

ШІКАҐО. — „Адміністрація цивільних робіт", яка постановила замісць допомоги давати роботу, рішила вживати для роздачі робіт льотерії. Мають льотерією роздати 49,000 нагород, з котрих кожда приносить роботу на 90 днів, а платиться по 15 до 36 долярів на тиждень.

ТРАҐЕДІЯ В РОДИНІ СОЮЗОВЦЯ.

В родині гром. Стефана Дмитрика, чена 369 відділу У. Н. Союза в Палмертон, Па., сталося велике нещастя. Ото перед кількома місяцями одружив він свою одиноку дочку за Українця з Закарпатської України. Якось приходить міссіс Дмитрик до помешкання молодих і не може до нього дістатися. Вернулась до себе до хати, забрала ключ і дісталася до хати і бачить страшний образ: дочка і зять лежать неживі. Затроїв їх ґаз ґазолінової печи.

НА УКРАЇНІ НЕМА ГОЛОДУ, АЛЕ ПРОТЕ БУРАКИ КРАДУТЬ.

(УП) „Ізвєстія" з 4. 11. доносять, що копання бураків на Україні не йде таким темпом, якби того хотіла Москва. По площі викопано бураків на 81%, а по скількости лише на 52%. Викопані бураки гниють на полі. Залишилося ще викопати коло 10 міліонів сотнарів бураків. „Ізвєстія" встановили також факт, що населення залишає дуже багато бураків у землі, а дальше при їх перевозі до зсипних пунктів багато викидає з возів в придорожні рови, щоб опісля нічю зібрати їх та заховати. Кажуть що нічю селяни на Україні багато пильніше працюють, як днями. Щоб цьому запобігти, зорґанізовано з уряду спеціяльну сторожу бураків і за кождим возом виправляють спеціяльного сторожа, щоби вважав, щоб населення не скидало бураків у рови і нічю їх не визбирувало. Коли нема голоду, то навіщо тоді населення бураки краде? На це „Ізвєстія" не дають відповіди.

НЕПОРЯДКИ НА ПОЧТІ В СТОЛИЦІ СОВІТІВ.

(УП) З Москви доносять, що московська головна почта дістала в 1932 році 155,000 скарг за недоручення почти адресатам. Відносини в першому півроці 1933 р. не покращали, бо вже за перший піврік одержала цяж сама почта аж 125,000 скарг, і то переважно за недоручення грошевих посилок та звичайних листів. Навіть такий московський достойник, як Риков, скаржиться, що йому доставляють почту все запізно. Розуміється, що в причини цього ніхто не вдається, бо це шкідливе для здоровля й життя. А причиною цього є з одного боку злодійство, а з другого — задержування листів та посилок узагалі аґентами ҐПУ для цензури. Від цієї цензури не звільнені навіть найвищі достойники. Колиб хто на це поскаржився, то напевно буде мати до діла з ҐПУ, що в тамошніх відносинах не дуже то приємна річ.

ВТОПИЛИСЯ 7 РУБАЧІВ.

У східних провінціях Канади впав такий навальний сніг, що аж деякі ріки повиливали. В ріці Біґ Семон втопилися сім рубачів, котрі супроводжали дерево, яке плило рікою. Їх нагло захопила повінь, так, що вони не вспіли добитись до берега.

ҐІТЛЕР У ЖОВКВІ.

У Жовкві, за містом, поставили на горбку Ґарай хрест у честь Собіського з нагоди 250-ліття відсічі Відня. Під дедикацією Собіського виґравірував хтось вправною рукою: „Ту лежи Адольф Ґітлер".

ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

(УП) Саме в тому часі, коли по світі розносяться чутки про формування анґлійсько-німецько-япоського бльоку проти Совітів і Америки, треба звернути увагу також на спроби Росії наблизитись до французького воєнного бльоку. Недавно ще чеська преса висловлювалась про Совіти з великою симпатією, а недавно також приніс берненський часопис „Лідове Новіни" вістку про залицяння Польщі до Совітів. Нагло, пише кореспондент, положення Польщі покращало, хоч недавно вона знаходилася ще між молотом і ковалом. Маємо враження, що зі східнього боку Польща є цілком забезпечена і тепер повинна взятися за забезпечення західних границь. Ідуть переговори про нормальні летунські лінії між Варшавою й Москвою, а з другого боку Львів мав би звязатися повітряною дорогою з Києвом та Харковом і Одесою. Студенти львівської техніки виїхали до Совітів студіювати тамошню індустрію. Один з польських діріґентів буде в Совітах давати концерти з польською орхестрою. Також дається помітити літературне наближення між обома сусідами. Все це має дуже велике значіння і вказує на те, що поглиблення приязни йде вже не лише в площині зовнішній, але й внутрішній. А коли ще взяти на увагу факт, що польські промисловці відвідують Совіти, а московські дипльомати Польщу, то образ цілої дійсности буде зовсім ясний. Поляки вважали за відповідне перестати вважати цвітом московської літератури письменників, котрі проживають на еміґрації, як Мережковський, Купрін, Бунін і т. д., хоч шведська літературна академія вважала за відповідне дати цьогорічну нагороду за літературу якраз одному з московських еміґрантських письменників, а саме Бунінови.

УНІВЕРСИТЕТ АЛБЕРТИ ЗАПЛАТИТЬ ВЕЛИКЕ ВІДШКОДУВАННЯ.

Дня 28 жовтня суддя Айвз у трибунальськім суді в Едмонтоні присудив, що Університет Алберти має заплатити суму 56,860 долярів позиваючим батькови і синови Повлет як відшкодування. Батько Армонда Повлета запізвав був Університет Алберти за те, що в осени 1932 р. старші студенти університету зробили такий „привіт" його синови, що він аж збожеволів. Позов закидав, що старші студенти підчас церемонії уведення Армонда в університетське життя зовсім роздягнули були його до нага, тягали його голого по долівці, купали в зимній воді і написали йому на чолі імя прем'єра Бенета.

ФАТАЛЬНА ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА, АЛЕ НЕ ДЛЯ ЛЕТУНІВ.

На дроти з сильним током електрики впав у Медисон, Норт Каролайна, літак, на котрім були три особи. Літак зірвав дроти та загорівся. 60-літній молочар Джеймс Вол, що приглядався події, підбіг, щоб ратувати людей з літака, схопив за конець дрота та впав на місці, ранений громовиною. Інші люди потім витягнули людей з літака. Летуна арештувала поліція, бо він літав у підхмеленому стані.

РОЗБИЛИСЯ 16 ЗАЛІЗНИЧНИХ ВАҐОНІВ.

На стації Драйден в Онтеріо вилетіли з шин 23 ваґони вантажного поїзду. 16 ваґонів зовсім розлетілися на кусники. Один з ваґонів розвалив стіну місцевого залізничого двірця. Все коло стації перемішане. Мішма пішли різдвяні цукерки з вуглям, залізними річами, з деревом та з ґазоліною. Причиною розбиття ваґонів була, здається, зломана вісь в одному ваґоні. Льокомотива й кілька ваґонів не вилетіли з шин. У розбиттю ніхто не згинув.

ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКЕ БРАТАННЯ.

(УП) Московська преса доносить, що в скорому часі в Москві мають влаштувати польську мистецьку виставу. Рівночасно з тим приходить вістка, що й тимчасову столицю пролетарської України, Харків, поблагословив Бог честю мати в себе польський театр. Хто до нього буде ходити, це питання. Заложення польського театру прийшло після заложення такогож московського, і то на виразне бажання диктатора України, Постишева.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В БЕРЛІНІ.

(УП) Українська кольонія гідно відсвяткувала свято західньо-української незалежности. Українська Громада влаштувала була дня 1. 11. у льокалю Українського Інституту виклад п. І. Витвицького. Виклад як формою так і змістом був дуже цікавий і яскраво пригадував усім, котрі може вже тисячі забули, або тоді ними не дуже цікавилися з політичного боку, як то воно в нас відбувалось. Щоб не бути голословним, наведено відповідні статті з тодішнього „Діла" програмового характеру, як також вістки про те, як реаґувала на події тодішня наша репрезентація. Якось так воно було тоді склалося, що не наша репрезентація керувала подіями, а навпаки, події керували нею, і вона вже пост фактум стверджувала та фіксувала те, що сталось. Тоді ще ми були політично невироблені. А тепер? Маємо враження, що також ще дещо бракує, спеціяльно тим, які з ласки божої і з волі народу, висловленої в часі виборів, вважають себе за одинокий умандатований провід.

Дня 5. 11. відправив о. Верґун, український парох у Берліні, панахиду за всіх, що впали в боротьбі за волю України.

КОНФІСКАТА.

Повітове староство в Жовкві заняло ввесь наклад календаря „Місіонаря" на 1934 рік.

КАРДИНАЛ ІНІЦЕР ЗНОВУ ВІДЗИВАЄТЬСЯ У СПРАВІ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧІЙ УКРАЇНІ

ВІДЕНЬ (Австрія). — Віденський архиепископ, кардинал Ініцер, видав нову відозву, в якій звертає увагу світа на голодову катастрофу під Совітами і просить допомоги вимираючому з голоду населенню. Відозву прочитано перед місцевими і заграничними журналістами.

Д-р Аменде, німецький секретар комітету національних меншин, заявив, що він має звіти в справі голоду на Україні й на Кавказі, з яких виходить, що на тих землях вимерли вже з голоду від 6 до 15 мілїонів людей. Ті звіти є основним запереченням того, що писав у своїм часі бувший французький премієр Еріо.

Кардинал Ініцер додав, що він відзивається за помічю у першу черґу до Німців з Австрії й Німеччини, бо між голодуючими є теж багато Німців.

РАДИТИМУТЬСЯ НАД ЖНИВАМИ І ДРУГОЮ ПЯТИЛІТКОЮ.

МОСКВА (Росія). — Центральний екзекутивний комітет СССР розпічне свої наради дня 25 грудня і радитиме над економічним пляном на 1934 рік, який буде другим роком другої пятилітки. Там теж будуть предложені звіти зі жнив.

Кажуть, що буде там над чим радити, бо хоч уряд запевняв про добрі жнива, то вже тепер всі відчувають, що наступний рік буде ще тяжчий від тих, які вже пережито під совітською владою.

ВЖЕ ПОСВЯЧЕНО УКРАЇНСЬКИЙ СИРОТИНЕЦЬ.

УЖГОРОД. — Дня 5 листопада відбулося посвячення сиротинця, який є у заряді СС. Василіянок. О. Августин Волошин і його пані подарували на ту ціль свій поверховий дім. Дім вартує 300,000 чеських корон. Церковний обряд посвячення відправив владика Олександер Стойка. У святі взяли участь тисячі українського громадянства Ужгороду і з провінції. По посвяченню будови, яка була прикрашена нашим синьо-жовтим, папським і державним прапором та нашими народніми килимами, виголосив владика патріотичну промову і висказав своє бажання, щоби сироти були виховані в релігійнім і народнім дусі. Вечером відбулась академія, яка вдалася дуже добре. На академії панував чистий народній український дух. З того заключають, що цей сиротинець стане за інтенціями фундаторів нашою національною твердинею.

СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА В УЖГОРОДІ.

УЖГОРОД. — На Закарпаттю розпочато Листопадові Свята дня 1 листопада в Ужгороді, в якім то дні відбулося велике українське національне торжество.

За упокій поляглих борців за волю України відбулося в катедральній церкві поминальне богослуження, підчас якого виголошено проповідь на тему любови рідної землі й обовязку її оборони.

Пополудні відвідувано могили поляглих борців української армії, а потім відправлено панахиду при участи стрілецького хору на збірній стрілецькій могилі на цвинтарі при вулиці Капушанській.

Вечером відбувся в салі кіна Уранія Святочний Вечір. Програма була багата й виведена по мистецьки. Виступав стрілецький хор, зорґанізований із бувших стрільців галицької армії, й саме його витано найбільш оваційно.

НІМЕЧЧИНА СТАЛА ОДНОЮ ПАРТІЄЮ.

БЕРЛІН. — Німецький кабінет проголосив, що тепер є одна німецька держава й одна німецька партія. Армія Гітлера зістала орґаном державної армії.

ДОЛЯР ДАЛІ ПАДАЄ.

ПАРИЖ. — Тепер уже в Франції числяться з тим, що президент Рузвелт далі змагає до зниження вартости доляра, та що він від цього не відступить, поки не буде осягнене те, що є в його пляні. Біда тільки з тим, що ні у Франції ні в Анґлії не знають, до чого саме Рузвелт прямує.

БУРІ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Ніхто не памятає таких страшних буревіїв, як ті, що тепер шаліють на побережу Чорного моря. Буря зруйнувала велику частину міста Самсун та знищила 57 рибацьких і моторових човнів.

КОНСТАНЦА (Румунія). — Через бурю не можуть кораблі віхати до пристані.

ГОЛОДОВИЙ ПОХІД НА ПАРИЖ.

ПАРИЖ. — Делеґати з промислових і майнерських повітів, в числі 150, відбули голодовий похід з ріжних частин північної Франції й прибули до столиці, щоби тут заложити перед урядом протест в справі зарібкових відносин і платень. Делеґація хоче дістатись до парляменту. Як тільки вона наблизилася до Парижа, вийшли напроти неї комуністичні лідери і хотіли забрати її під свою опіку.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Серед загального напруження, яке тепер панує в Европі, ґазети й політики занялися були якийсь час живо переговорами між Польщею й Німеччиною.

У Варшаві відбулася конференція між Пілсудським, Ліпським, новим польським амбасадором у Берліні, та новим польським міністром заграничних справ, а потім Гітлер приняв Ліпського на авдієнції в Берліні та говорив про заключення пакту неагресії.

Вістка про ці переговори відразу облетіла всю европейську пресу, викликуючи всюди живі коментарі. Та якраз ця живість коментувати подію скоро довела до того, що ґазети побачили, що багато тут коментувати нема що. Ґазети скоро прийшли до переконання, що польсько-німецькі переговори це велика хмара, з котрої може впасти лише малий дощ. Англійські ґазети, які в цій справі можуть бути найбільше безсторонними, кажуть, що, входячи в ці нібито сензаційні розмови, і Польща й Німеччина не думають зрікатися своїх основних позицій. Німеччина не думає зміняти своєї ворожнечі проти верзайського договору, а Польща не перейде на ревізіоністичне становище. Німці не зречуться свого бажання викроїти з Польщі гарні куски території, яку вони вважають німецькою, а Польща цих територій не зречеться. Польща й Німеччина можуть полагодити тільки питання другорядної ваги, як питання економічної війни та трактування національних меншин.

Що найважніше, Польща й Німеччина не мають спільних інтересів, а угода може спиратися тільки на спільности інтересів. Нема між Польщею й Німеччиною такої спільности основних інтересів, як є, наприклад, між Польщею й Росією, яку підкреслює „Манчестер Ґардієн" словами: „Треба памятати, що Польща таксамо залицялась до Росії, як Росія залицялась до Польщі. Польща потребує запевнення свого панування над Українцями й Білорусами в такій самій мірі, в якій Совіти потребують (запевнення свого панування над „своїми" Українцями й Білорусами)".

Через те, що Польща й Росія мають спільного ворога в українськім народі з його змаганням до самостійности, польсько-російська згода має реальні основи; а через те, що Польща й Німеччина таких сильних інтересів не мають, зближення між Німеччиною й Польщею поважно не трактують. Всі знають, що нині-завтра Польща піде далі завивати хвостом перед тим паном, котрий їй охлапи дає.

ТРИ РОКИ ДІЯЛЬНОСТИ „ОБЄДНАННЯ".

(Зі звіту секретаря „Обєднання", виголошено на Шестім Конґресі тоїж орґанізації).

(4)

Економічна криза й кольонізація.

Економічна криза в Америці й безробіття заставили Обєднання застановитися і над цею справою. Крім покликів до закладання на місцях Комітетів допомоги безробітним, взято під увагу справу „повороту до землі", тимбільше, що були ріжні запити з краю і з боку наших іміґрантів про те, чи є можливости української кольонізації.

Ми не закладали ніякого кольонізаційного бюра, ні не вели ніякого бизнесу та не мали ніяких видатків. З Вашинґтону одержав наш відпоручник, п. Микола Данильченко, ріжні інформації, а вслід за ними, як передвоєнний кольонізаційний знавець, розслідив кольонізаційні можливости в Мексику, а в Злучених Державах: у стейтах Тексас, Флориді й Вірджінія. Всі його цінні описи, зібрані матеріяли та кольонізаційні можливости були передані ним Обєднанню у виготовлених ним звітах і опубліковані в пресі. Нам найбільше залежало на тім, щоби на випадок, як допустять для кольонізаційних цілей Українців хліборобів зі старого краю чи з еміґрації, чого добиваються ріжні залізничні й інші компанії, ота нова іміґрація осідала зорґанізовано. Тоді вона не була би використовувана матеріяльно, а і другого боку була би забезпечена національно. Як зорґанізована з місця одиниця, могла би вона вибитися відразу і під політичним оглядом.

Чи до цього прийде, не знаємо. Справа та є і далі актуальною, якщо тільки знайшовся би більший гурт американських Українців, який хотів би осісти на ріллі. Обєднанне своє зробило: справу розслідила господарська комісія і зібрала всі потрібні матеріяли, і то на тих землях, які надавалисяб під нашу кольонізацію.

Господарська Комісія.

Коли мова за господарську комісію, то згадаю, що бувший голова цеї комісії, д-р В. Ґалан, умістив був статті про нашу кооперацію в краю в журналі „Кооперейшен" та статтю про наші наукові установи в краю в „Амерікен Економік Ревю", офіціяльнім орґані Американського Економічного Товариства. Від цеі комісії одержано цілий комплекс видань фундації Карнеґія і переслано їх нашим бібліотекам у краю. Зібрано теж інформації в справі стипендій у тутешніх високих школах в Інституті Міжнародного Виховання, який помагає чужинецьким студентам, і вислало їх нашим науковим установам у краю, як це було подано д-ром Ґаланом у його річнім звіті з дня 20 червня 1931 р.

Українсько-литовське зближення.

За останні три роки повело Обєднання спеціяльну кампанію в справі українсько-литовського зближення в Америці. Використано для цього в першу чергу нашу протипольську акцію, спричинену польською „пацифікацією", а далі приїзд до Злучених Держав п. Миколяса Біржишки, професора університету в Ковні, орґанізатора пропаґанди в справі висвітлення перед світом польського насильства, доконаного на литовськім народі через насильне загарбання литовської столиці, міста Вильна, враз з Виленською округою. Обєднання, яке відбуло з проф. Біржишкою спеціяльні наради, повитало його приїзд відповідним комунікатом.

Відозва Обєднання до українських громад, а зокрема до протестаційних комітетів, у справі навязування контакту з литовськими громадами, знайшла, як відомо, щирий відгомін як в Українців так і в Литовців.

Маніфест у справі 200-літніх народин Вашингтона.

Обєднання започаткувало святкування американськими Українцями дня 200-літніх народин Юрія Вашингтона, видавши торжественний маніфест, у якім підкреслено, що ніякий інший нарід не проляв стільки крови в обороні свободи, що нарід український, та що тому український нарід краще, ніж хто інший, розуміє вагу таких національних свят, у яких віддають пошану отким героям і борцям за свободу, яким був найбільший син американської землі, Юрій Вашинґтон, перший президент Злучених Держав. Обєднання зазначило, що ювилей Юрія Вашинґтона святкують не тільки американські Уркаїнці, але спільно з американським народом цілий український нарід величає память великого борця за визволення.

Кульмінаційною точкою започаткованих у той спосіб українських свят в честь Вашинґтона була величава вистава у Вашинґтоні, влаштована при помочі Українського Хору з його дірiґентом, Олександром Кошицем, а виведена балетмайстром Василем Авраменком, що виступив зі своєю Школою українського народнього танку.

Відношення до Рідного Краю.

Приходиться згадати ще про наше відношення до старого краю. Як давніше, так і за останні три роки старалося Обєднання відзиватися на кождий поклик рідної землі в справі матеріяльної допомоги: чи то для жертв ляцької „пацифікації", чи на голодуючу Гуцульщину чи Бойківщину, чи на поширення просвіти на Лемківщині, чи на поводян і т. п.

Ми старалися теж інформувати українське громадянство в Америці про старий край у такий спосіб, щоби ті вісти походили з першого жерела. Ось тому були виголошені на двох річних засіданнях Виконавчого Комітету Обєднання два обширні реферати про положення в ріднім краю, про те, що там твориться, хто є у проводі і яку уявляє собою думку. Передрук тих рефератів, які виголосили одного року п. Лев Ясінчук, делеґат „Рідної Школи", а другого п. Евген Ляхович, який студіював ті відносини два роки в краю, давали нам обширний матеріял до орієнтації в краєвих справах.

Відношення Обєднання до краю є заманіфестоване працею для краю, себто тою моральною допомогою, яку дає Обєднання своєю пропаґандивною працею, зверненою на облекшення долі рідного краю і його визволення, як теж тою матеріяльною допомогою, яку воно пересилає від американської іміґрації на попертя того всього, що причиняється до усамостійнення і скріплення нашого економічного, просвітного й духового життя, як теж скріплення духа видержливости в боротьбі з окупантами.

Через Обєднання пересилають Українці в Америці і жертви на допомогу визвольній боротьбі. З того, що еміґрація зложила на вибори до варшавського сойму якусь суму, яку вислано через Обєднання до Української Парляментарної Репрезентації, чи до У. Н. Д. О. не виходить, що Обєднання є філією У. Н. Д. О. А з того, що зложено й вислано через Обєднання жертви на боєву акцію, не виходить, що Обєднання є філією У. В. О.

Обєднання — самостійна Організація Американських Українців.

Все те підносимо, щоби ясно означити становище Обєднання, яке не є звязане з ніякою краєвою партією. Обєднання є самостійна орґанізація американських Українців для тих цілей, які означені його статутом. Обєднання відповідає тільки за те, що воно само виконує, чи обовязане виконати. А не може відповідати за те, чого не в силі контролювати.

(Кінець буде).

ПРО ПОЛОЖЕННЯ В СОВІТАХ

(УП) Вістки про катастрофальне положення в Совітах та про голод на Україні знайшли подвійний відгомін в цілому світі. Вістки про голод, поперті автентичними листами від голодуючих, старались большевики опрокидати ріжними статистичними даними, на підставі яких малосяб виказати, що в Совітах все йде до кращого. А де ті статистичні дані не переконували, брались большевики за інші способи пропаґанди. Вони зручно представляли критичне господарське положення в Совітах як наслідки брехловиї пропаґанди большевицьких ворогів, себто зводили все до чисто політичної справи. Рівночасно потішали вони цілу світову опінію, що тепер в Совітах голоду не буде, бо жнива надзвичайно добре вдались і населення буде мати що їсти. Лише забували при цьому подати якінебудь загальні цифри про жнива, а давали лише місцеві з поодиноких господарств, які відтак комуністична преса всього світа використовувала в свій спосіб і узагальнювала.

Якжеж фактично справа стоїть, потверджує нам кореспондент варшавської ґазети „Курєр Варшавскі" з 23. 10 1933. Ці завваги заслуговують тимбільше на увагу, що дотичний кореспондент знає мову й обставини життя на Україні, а ше його ніяк не можна підозрівати в українофільстві. Курєр пише:

„Цьогорічні жнива в Совітах випали знаменито. По вісткам совітської преси вислід жнив є цього року вищий на 50% за минулорічний. Такий стан річей викликав відповідний настрій, який дався відчути також і в західно-европейській пресі. Цей настрій відсунув всі вістки про голод на Україні і в козацьких землях на другий плян. Одначе вже нині на порозі нової зими можна сміло сказати, що той московський урядовий оптимізм був занадто передчасний. Показується, що голодова катастрофа на Україні зимою й літом цього року буде в будучому ще багато гірша, а причиною цього є ніщо інше, як лише колєктивізація сільського господарства. Розміри цієї катастрофи перевищать може й предсказування найбільших ворогів совітського режиму. Розпад сільського господарства на Україні та на Кавказі такий сильний, що навіть найкращі жнива не зможуть його вирівнати та закрити. Для того булоб краще, колиб було осуджувати загальне положення трошки обережніше. Зі всіх звідомлень, що надходять до Москви з України, висловлюються побоювання страшної голодової катастрофи. Цифрові дані, що надходять з Харкова, вказують на те, що Україна під цей час переживає страшну господарську депресію, яка знищить зовсім цей колись такий урожайний і багатий край. Вистарчить лише згадати, що на 1 жовтня на Україні оброблено 5 міліонів гектарів землі, себто половину з того, що предбачувалось по пляну. Про збільшення засівної площі шкода й говорити. Беручи одначе на увагу й те, що совітську статистику треба розглядати дуже обережно, то можна сказати, що й ця цифра з 5 міліонів є занадто висока. А найкращим доказом на те, як треба рахуватися з даними совітської статистики, є Совітська Білорусь.

„Власти, які мали стягнути з Совітської Білорусі натуральний податок, установили, що той податок виміряно на підставі фальшивих даних статистики. Місцеві власти подали зависоку цифру засівної площі, бо хотіли в той спосіб оправдати перед центральними властями велику консумцію хліба та заробити собі декілька похвал. Таке саме діється на Совітській Україні. Там також подано було значно вищі цифри про засівну площу, як це було в дійсности. Колиб навіть було правдою, що на Україні засіяно цеї осени 5 міліонів гектарів, то це також не вистарчає для виживлення країни в 1934 році і тому Україна в 1934 році опиниться ще перед страшнішою голодовою катастрофою, як передше.

„Причини такого катастрофального господарського стану є занадто звісні. Вони лежать в колєктивізації сільського господарства. Перед цим експериментом остерігали Сталіна не лише буржуазні економісти, але і права опозиція компартії. Якраз через колєктивізацію не можна було перевести в 1932 році засів і тому в 1933 році повстав голод. Колєктивізація пхнула країну в безодню біди і зруйнувала її господарство в самих основах.

„Яке значіння має для сільського господарства приватна ініціятива, виказує примір Білорусі, яка не є так сильно сколєктивізована як Україна. Цьогорічний осінний засів переведено на Білорусі на 88.1%. Найгірше виконано цей плян в колєктивах, а найкраще в приватних господарствах, які виконали 99% всього засівного пляну. Порівнання цих даних з Україною, де не засіяно навіть половини цієї площі, яку малось засіяти по пляну, дає нам наглядний доказ шкідливости колєктивізації. А наслідки цього покажуться в цовній наготі в 1934 році. І здається, що цеї голодової катастрофи не зможуть большевики опанувати".

Стільки пише польський кореспондент. Тут знаходимо також пояснення чому Совіти так скоро вхопили руку Америки, коли та її лише простягнула. Московський уряд напевно зрезиґнує з комуністичної пропаґанди в Америці, щоб лише дістати звідтіля золото й збіже.

Обід ученого.

Славний англійський учений Нютон запросив раз приятеля на обід, а потім забув це зовсім. Як приятель прийшов, застав Нютона задуманого.

Подали обід для одної особи. Нютон навіть не рушився, тому приятель сів до стола та зїв обід, лишаючи порожні тарілки. Тут Нютон прочуняв із задуми, а як глянув на стіл, сказав:

— То дивне! А я був би присягнув, що я ще не обідав!

Арчібальд Маршал.

ЛЮДОЇДИ

Містер Джімбел був багато разів в Африці на ловах тигрів і львів, а тепер попався людоїдам.

Мурини схопили його та обмотали в якесь полотно, так, що лише голова виставала йому наверха. Руками ні ногами не міг ворохнути. Принесли його перед ватажка. Цей зараз скрикнув:

— А то чудово! Ми вже так довго не їли ніодного білого чоловіка! А то буде пир! І крім того зміна дієти!

Містер Джімбел відповів просто:

— Так? Це все гарно й добре, та я гадаю, що ви підождете трохи, щоби я насамперед трохи потовстів. Я з великої спеки геть підупав і боюся, що буду для вас затвердий.

Та ватажок зчудувався, як почув, що Анґлієць говорить його мовою. Спитав його, де навчився його мови.

—Ах, запримітив містер Джімбел, я ввесь час цікавився мовами тай і вашої навчився в нас в Оксфорді. Та чи не сказалиб ви кому з ваших людей, щоби розвязали мене — обіцюю вам, що не втечу!

Ватажок приказав розвязати містера Джімбела та сказав:

— Зайдіть у мою хату; там побалакаємо трохи!

В хаті була страшна задуха, одначе містер Джімбел був щасливий, що він у холодку. Тут був і один хлопчик.

— Невжеж це ваш синок? А до якої школи ходить?

— Ах, мій синочок не ходить до школи, та я дуже рад би, щоби він навчився анґлійської мови. Як ви радите?

Містер Джімбел зараз же мав плян.

— Я був в Етоні. То дуже добра школа. Коли хочете, можу вам поручити ректора.

— Дуже добре. Дякую. Згадуватиму вас, як зїмо вас. А чи син держатиметься там дієти? Коли ні, то я пішлю кількох моїх людей, яких не потребую, до Англії; та я гадаю, що там в Етоні не будуть сердитися, коли мій синок, щоби добре відживлятися, зїсть і кількох білих людей!

— Певно, певно, запримітив містер Джімбел.—Треба буде щодо того всього умовитися з ректором. Та я гадаю, що насамперед ви мене зїсьте? Так! То я гадаю, що треба булоб насамперед мене добре підгодувати. Тоді я буду справжнім делікатесом!

Ватажок згодився.

— Буде, як ви хочете.

Чорні малі людоїди із затроєними стрілами та списами ходили біля нього як день так ніч, годували його та дбали, щоби йому не було зле. Заздалегідь рахували на гарні ласощі. Ватажок з ним заприязнився.

— Я дуже радий, що ви виявляєте стільки труду, щоби смакували нам. Цей останній білий був дуже твердий тай боронисвя.

— О, я дуже щасливий, що можу послужити вам!

— Ви напевно будете найліпші з усіх, яких ми досі зїли. А як гадаєте, коли те все буде готове?

Містер Джімбел мав довший плян.

— Бачите, я також роздумував над тим. Та скажіть мені, чи ви вже чули колись щонебудь про ескофієрський сос?

Ватажок нічого не знав.

Містер Джімбел говорив далі:

— Коли хочете, я замовив би ескофієрський сос, щоби моє мясо вам іще більше смакувало.

Ватажок дуже зацікавився.

— О, я дякую, сказав зараз, а де ми дістанемо той сос?

Містер Джімбел сказав йому. Одним Мурином післав листа та трохи грошей приятелеви в Кептавні. Як принесуть той сос, можуть тоді спокійно прилагодити його до їди.

За той час, як післанець був у дорозі, ватажок частенько погладжувався по животі, заздалегідь радіючи пиром.

Щоби скорше сходив йому час, заки післанець вернеться з Кептавна, містер Джімбел став приготовляти хлопчика до Етону. Вчив його анґлійської та латинської мови, рахунків і інших корисних річей. Не забув і про крікет. Час проходив, а хлопчик робив поступи.

Одного дня прибіг людоїд із племени:

— Нас окружило узброєне військо, ми пропали!

— Щоби ми пробували втекти, нема що й говорити, — сказав ватажок, утративши всяку надію. Дуже був налякався, та містер Джімбел сказав йому, що він уже попробує інтервеніювати в старшини й вони напевно нічого не вдіють його людям.

Містер Джімбел побіг до вояків і зараз знайшов старшину.

— То ви одержали мого листа? Я щасливий, що ви прийшли в пору! Та гадаю, що не треба вбивати цих людей, бо хоч вони людоїди, то дуже добрі, наче діти.

Старшина відповів містерови Джімбелови:

— Добре, одначе ви їм мусите заборонити, щоби більше не їли людей, інакше я всіх схоплю, а ватажка зараз розстріляю!

Містер Джімбел переповів це ватажкови. Він дуже здивувався, бо ніколи передтим не чув, що то не добре їсти людей — тай чому містер Джімбел не сказав йому того відразу? Містер Джімбел додав чемно: „Бо я не хотів зіпсувати вам смаку, а також не хотів, щоби ви може думали, що я хочу втекти, щоби ви не зїли мене!

бел додав чемно: „Бо я не хотів зіпсувати вам смаку а також не хотів, щоби ви може думали, що я хочу втекти, аби ви не зїли мене!

Так усе покінчилося щасливо. Містер Джімбел поїхав назад до Англії, та рівночасно дуже тішився, що людоїди не зїли його. Лише те трівожило його, що багато разів мусів добрим людям оповідати цю свою пригоду.

Його ватажок помер, вихуділий, незабаром. З подорожі до Етону, самособою, не було нічого, та всеж хлопець знав першу латинську відміну, знав додавати й віднімати фунти, шілінґи й пенси. І він був найліпшим ватажком племени.

ПОКЛИК.

Хто ти? Шевський челядник?
Студент, чорнороб чи крамар?
Вбогий учитель, урядник?
Батрак, чи школяр, плугатар?

Чуєш? — там кинуто визов!
Чуєш? — кайдани брязчать!
Там вже пішли мов з заліза
Герої за край умирать.

Там у Донбасі конає
З голоду рідний твій брат,
Тут — твого брата шмагає
Ляцький навіжений кат.

Щож ти загаявсь? Героїв
Нації треба не раз.
Чуєш? Вже сурмить до бою
Сурма нації наказ.

(„Сурма").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШЛЯХ БОРОТЬБИ.

В 1921 р. відбувся торг українськими землями в Ризі й Польща та Совіти поділилися ними.

В 1923 р. Рада Амбасадорів признача Галичину Польщі.

В в 1933 р. Америка визнає Совіти, які вимордовують голодом міліони українського населення.

А крім того маємо всіх яничарів, яких не переконує ніяка трагедія України, а які далі стоять при Росії й обороняють Совіти в часі, коли наш нарід міліонами вигибає і коли Москва кольонізує Україну жидівським, московським й іншим елементом, а свідомих Українців висилає під „стєнку" або на Соловки чи Сибір. Та наші запроданці тут в Америці далі обороняють Сталіна й Москву. Замало їм ще доказів, замало смерти Скрипника, Хвильового, Стронського й інших, що вірно служили Сталінови.

Америка розчарується на Совітах у дуже скорому часі. Але чи можна їй дивуватися, що вона визнає Совіти, коли між нашим власним народом є ще так багато московсько-большевицьких прислужників?

Все те тільки вчить нас одного: іти далі сильною лавою проти ворогів і не числити на нікого, а тільки на свою власну свідомість, ідейність, жертвенність і готовість положити своє життя за українську справу. Щойно тоді український нарід дійде до самостійної держави, без огляду на договори в Ризі, Верзаю у Вашингтоні чи деінде.

Лесьо Сисин,
Пасейк, Н. Дж.

КИМ БУВ КОСЦЮШКО?

Почта Злучених Держав видала почтові марки з образом генерала Косцюшка, котрий, як відомо, брав участь у визвольній американській війні.

Поляки тим дуже тішаться, а особливо тим, що над буквою „с" подано на горі змягчуючий знак, властивість польської азбуки. Так кажуть Поляки і вважають це потвердженням, що Косцюшко був Поляком.

Та тим нема чого тішитися, бо в часах Косцюшка Литовці вживали теж тоїсамої азбуки, що й Поляки, тільки деякі букви інакше вимовляли.

Поляки домагаються, щоби на тих почтових марках було вписане по англійськи „Великий польський патріот" але Литовці проти того запротестували і це помогло.

Але ким був властиво Косцюшко? Я вичитав теж і в одній українській газеті, що з війську гетьмана Хмельницького був Косцюшко визначною особою. Виходило би, що Косцюшко походить з українського роду. Але у війську козацькім знаходимо людей ріжного походження. Значить, міг там бути хтось і з литовського роду.

Поляки твердять понад усякий сумнів, що Косцюшко був Поляком. Але забувають, що навіть славний польський письменник Йосиф Крашевський пише, що Косцюшко був Литовцем і походив з Бресття.

Тому 40 років, коли я вчився в школі, памятаю, що ме не вчили, що провідником польського повстання був мудрий і підприємчивий Литовець Тадей Косцюшко. Історія з якої я тоді вчився, була видана в 1806 р., у часі, коло її автор міг особисто знати генерала Косцюшка.

Перед двома роками був в Америці проф. д-р М. Біржишка, голова „Литовсько-українського Товариства в Ковні", а про нього ми знаємо, що його мати була дочкою сестри генерала Косцюшка. Його мати завжди казала, що Косцюшко зачисляв себе до Литовців. Косцюшко родився на Литві й був і горожанином. Значить, уже й з того боку був по закону Литовцем. А хто знає добре Литовців, той потребує тільки поглянути на портрет Косцюшка, а відразу пізнає в нім Литовця. Поляки собі його присвоюють, бо це вже така їх вдача привлащувати собі чужу працю, чуже добро й чужих славних людей. До Косцюшка признаються, а до свого Чолгоша, що вбив президента Мек Кінлія, не хочуть признатися. А Чолгош теж історична фігура!

Казис Відікавсказ,
Филаделфія, Па.

―――o―――

БОЙКОТУЙМО ЯНИЧАРІВ.

Хто брав участь в нюйорськім протибольшевицькім поході, той переконався, хто це є по противній стороні, хто хоче репрезентувати українських робітників і хто це стоїть по стороні червоного окупанта, що вимордовує голодом населення України.

З такими яничарами не може тепер приставати ніякий чесний Українець. Вони не повинні мати місця в ніякім чеснім українськім товаристві, в ніякій українській громаді. По тій трагедії, яку переживає наш нарід на Україні, було би злочинним мати щонебудь спільного з тими яничарами, що глухі на біль рідної землі.

Антін Сурма,
Нюарк, Н. Дж.

С. М.

СТРІЛЕЦЬКА МАТИ.

На могилі Стрільця сина
Молилася,
На хрест вгору дивилася...
На і страданнях всіх Христових
Пригадала ріки крови,
Що недавно тут лилася.
Пригадала сонце ранку
Золотого,
Осінього, погідного:
Її сина тут ховали,
Кругом сурми гучно грали
Пісні краю свобідного.
Пригадала: серце з болю
Тут рвалося,
Лице слізми вмивалося;
Зате сонце проміннями
Над столиць наших стінами
В нашім стягу купалося...
Минулося... Навіяло
Тут хмарами,
Поля вкрились цвинтарями.
Лиш в Листопада тут днину
Вийде матінка до сина
Розмовляти з могилами.
Під хрестом Стрілецька Мати
Й нині стоїть,
А воленька і доля спить...
Україна вся страждає,
Стрільця свого вижидає,
Що зброю вже нову гострить...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Дві жінки розігнали большевицьке збіговисько.

Большевицька зграя заповіла в Нюарку на неділю, 26 листопада, масове віче, на якім мала доказувати, що на Україні нема голоду. Люди зійшлися на те віче до Робітничого Дому.

Прийшла пора відкривати віче. Виходить нюарський недобиток, відкриває віче й покликує на бесідника якогось Тарнавського з Ню Йорку. Зчинився галас. З публики домагаються вибору президії. А одна жінка підходить до большевицьких громилів і стягає їх з підвищення, а друга частує їх, чим і де попало. На салі сміх, регіт. Головний промовець губить капелюх і дає ногам знати. Вявілша поліція і попросила публику розійтися домів. Люди зачали розходитися, а по большевиках і слід пропав.

Отак дві наші жінки упоралися з большевицькими „героями". Добре про це знати і іншим громадам.

О. Ш.

―――o―――

ДІТРОЙТ, МІШ.

Пошанували народнього робітника.

Минуло 10 літ, як д-р А. Т. Кібзей, місцевий лікар і громадянин, зачав лікарську практику, а разом з нею і ширшу громадську працю.

Від його осідку в Дітройті не було й одного віча, на якім його не було би; не було ні одних важних нарад, деб він не забирав слова в народних справах: чи то в справі „пацифікації" проти Польщі, чи в справі поневолення Великої України, чи в справі матеріяльної допомоги Рідному Краєви. І завжди було його імя між тими, що жертвують на рідний край.

Відвідавши Европу, нашу Галичину і Велику Україну, вертається назад зі ще більшим запалом до народньої праці.

Організує нас і політично, закладаючи з іншими свідомішими громадянами демократичні клюби і старається визискати ту силу між іншим і на те, щоби дати молодим Українцям міські роботи. І так один Українець зістає шерифом, другий дістається до суду на стенографа і т. п. Дістає працю багатьом нашим робітникам при стейтових дорогах.

Його заслугою є теж величаве демонстраційне віче, яке відбулося 4 листопада. Бо він за нього мусів багато витерпіти насмішок і наруг.

Отсе все було й причиною, що деякі громадяни на чолі з г. Й. Чайковським, предсідником Укр. Дем. Клюбу в Гемтремк, задумали пошанувати десятилітній побут д-ра Кібзея в Дітройті святочною вечерою.

На ту ціль розпродано понад 300 тикетів по $1. Дня 12 листопада галя Української Хати була битком набита. Наше жіноцтво занялося приготуванням вечері, а так привчилося воно тепер варити, що не уступає і найліпшим французьким кухарям.

Музика заграла „Гей там на горі Січ іде" на знак, що ввійшов д-р Кібзей, який був повідомлений, що це влаштовано обід для предсідника Клюбу, та що йому треба там виголосити промову. Та на вечері довідався зі вступної промови предс. п. Й. Чайковського, що це є вечера в його честь.

Тостместром був адвокат Й. Чарновський. Музика грала українські пісні, а гості споживали смачні українські страви. Панна Добуш відспівала приємним голосом кілька пісень. А потім слідували бесіди, яких 23. Говорили Американці й американські та канадійські Українці, та один угорський священик. Говорили старші й молоші, ріжні політики, міські урядовці й представники парохій та наших товариств. По них п. Й. Чайковський вручив д-рови Кібзеєви на память золотий годинник як дар пошани.

Д-р Кібзей подякував за отсе признання та запевнив присутніх, що він возьметься тепер до дальшої народньої праці зі ще більшим завзяттям.

Громада наша пошанувала д-ра Кібзея, бо він не бере себе за щось вищого від звичайного робітника, але йде завжди разом з робучим людом. І тому хай йому буде честь і пошана від робучого народу.

В. Шанайда.

―――o―――

ГАРТФОРД, КОНН.

Свято Української Державности.

Дня 5. листопада святкувала гатфордська громада Свято Української Державности, получене з протестом проти виголоджування України Совітами.

В полудне відправив о. д-р Гулин панахиду по героях і молебень за волю України, як теж виголосив проповідь про велич геройських жертв за ідею.

Галя Українсько - Американських Горожан, під ч. 56 Віліс вул., була битком набита українським народом з Гартфорду й околиці.

Відділ 5 ОДВУ подбав, що не допущено на галю грязі Москви, ні варшавського сміття.

Свято відкрив предсідник, гром. М. Курдина, і заявив, що відбудеться протестаційна нарада, звернена проти червоної Москви, а потім Листопадове Свято, звернене до скріплення нашої боротьби з Ляхами. Секретарювали громадяни: Л. Апанович і П. Драпяк.

На самім початку співав хор „Боян" під диригентурою о. Гулина. Відспівано американський гимн. Потім забрав слово п. М. Нагірний, професор Вищої Школи в Стемфорд, Конн. Бесідник говорив по англійськи про змагання нашого народу до свободи і волі. Д-р Л. Мишуга представив історичний похід Москви на поневолення України, даючи доказ, що Україна опинилася під Совітами вже в такім положенню, що там з розмислом вимордовують голодом міліони населення.

В другій частині своєї промови говорив бесідник про Листопадові дні з 1918 року та вказував на той шлях організації й боротьби, який повинен довести нас до визволення і своєї держави.

Литовець, п. Чоссе, говорив по англійськи й виказав дуже добре ознакомлення з українською визвольною боротьбою. Він заявив, що Українці вибрали доцільний шлях боротьби, який певно доведе їх до побіди.

Парох, о. д-р Гулин, візвав до жертв на допомогу визвольним змаганням рідного краю. Гром. Драпяк згадав коротко про Шестий Конгрес Обєднання і його працю, а п. Нагірний відчитав по англійськи протестаційні резолюції. Хор відспівав ще кілька пісень, переведено збрку і закінчено свято відспіванням національного гимну.

Жертвували: М. Папа $2; по $1: М. Курдина, А. Ковальський, П. Кріль, О. Черепаняк, Й. Патеняк, Л. Сидорак, В. Чопила, о. д-р Гулин, Ю. Гайда, С. Мотиль, А. Данилюк, П. Герман, П. Драпяк, Л. Апанович, Д. Каганяк, І. Бойко, П. Смик, І. Кропницький, С. Кундиш, С. Вакалюк; по 50 ц.: С. Григус, К. Яросевич. — Дрібні датки $20.02. — З відзнак $13.85. — З панахиди $11.27. — Разом дохід зі свята $67.14.

Жертвували на голодуючих: (Збіркою занялися громадянки: М. Курдина, Гринчук, Мотиль та громадяни: А. Данилюк, А. Ковальський і С. Грибусь).

По $1: о. д-р Гулин, К. Коба, А. Данилюк, М. Курдина, М. Павшак, П. Новак, А. Новак, Л. Апанович, А. Локоть, І. Лемега, П. Драпяк, Е. Данилів, М. Деріх, Т. Галас, І. Мульський, І. Гурецький, В. Крупа, А. Мартинюк, М. Хорнат, Ю. Гайда; по 50 ц.: Й. Мокрицький, А. Солецький, Ю. Попович, І. Демчук, Г. Борий, О. Горобчик, Й. Данилів, Т. Скибіцький, В. Чуб С. Мотиль, Д. Гриньчук, М. Пирикишка, М. Бойко, С. Олексів, М. Корінь, З. Процик, С. Сорока, Т. Фіярчук, А. Бродрик, А. Фернак, Д. Кучер, В. Чопила, І. Саган, Т. Єдинорович, Д. Магера, А. Ковальський, С. Григус, П. Пивоварчук, К. Волос, М. Галас, К. Бердне; по 25 ц.: С. Сінкевич, А. Панек, А. Козій, П. Зварач, а С. Каня 10 ц.

Загальна збірка була $103.99. — Розхід $25.40. — Осталося $78.59, які згідно з ухвалою святочного комітету розділено ось як: на голодуючих $36.55; на політичних вязнів $21.02; на інвалідів $21.02.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

Л. Апанович, П. Драпяк,
секретарі.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в четвер, 7-го грудня, в годині 8.15 ввечір, в галі укр. правосл. парохії, 334 Іст Чотирнацята улиця. На ці збори мають явитись усі члени відділу та вирівнати свої залеглі й біжучі членські вкладки, щоби уряд мав змогу приготовити всі книжки до фінансового звіту на річних зборах. Напоминається членів, що котрий не вирівнає в цьому місяці своїх вкладок, буде рішучо суспендований. Члени, що досі не перейшли до нового роду обезпечення, мають на ці збори принести зі собою свої членські грамоти в цілі передачі їх до виміни. — М. Близнак, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду допомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Дякую також місцевим урядникам за їх труд. Кличу всіх тих Українців, котрі ще не належать до У. Н. Союза, щоби вступали негайно, бо наша організація помагає все своїм членам у біді.

Петро Кіц,
член 342 від. У. Н. Союза,
Картерет, Н. Дж.

Що сказав би.

Пані переходить вулицею та придержує двох хлопців, що сваряться:

— І щож сказав би твій батько, збиточнику один, коли би почув, як ти прозиваєшся?!

— Дуже втішився би, прошу пані, бо мій тато від чотирох літ глухий!

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою).

(26)

ДЕВЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Зізнання Івахова.

Перший зізнав радник воєвідства в Кельцах, Івахів. Від 1925 р. до 1. травня 1932 р. був заступником начальника відділу безпеки у львівському воєвідстві і начальним референтом українських справ. В 1931 р. підчас вбивства Голувка був свідок на феріях в Равці. Дня 31 серпня вернувся до Львова. Дня 1. вересня 1931 р. розпочав доходження в тій справі. В Трускавці доходження не провадив; робив це начальник виділу безпеки Роговський, який свідка повідомлював про хід слідства. Свідок подав концепцію, хто міг виконати замах на Голувка. Згідно з тією концепцією, свідок подав, що могла це зробити тільки ОУН, причому навів слідуючі мотиви: Голувко цікавився українським питанням від довшого часу. Займався пресовими справами і брав участь в польсько-українських переговорах.

В 1930 р. підчас саботажів преса ОУН підкреслювала, що українські політичні чинники пруть до угоди і що треба цьому перешкодити. Свідок певний, що смерть Голувка викопає пропасть, отже лежала на лінії інтенції ОУН. Про те сказав Роговському.

Предс.: Коли ви стрічалися з Барановським?

Свідок: Особисто стрінув я Барановського в 1925 р. Пригадую собі, що це був якийсь святочний день. Барановського арештовано за участь в нападі на почту в Калуші, а крім того підозрівали його, що він організував напад на почту у Львові. Підчас переслухання Барановського комісарем Мітлєнером свідок задав кілька питань. Це була перша стріча. Другим разом стрінувся з Барановським в 1930 р. підчас арештовань у звязку з пацифікацією. Барановського переслухував тоді Чеховський. Підчас переслухання свідкови було відомо, що Барановський від 1928 р. є конфідентом Чеховського. Свідок хотів з Барановським поговорити про політичні справи в чотири очі, аередусім зацікавлював свідка процес переміни, який полягав на тому, що УВО перемінилося на ОУН, яка мала між іншим обняти боевий апарат.

Свідкови було відомо, що Барановський мав бути керманичем боевого апарату. Барановського арештовано тоді вмисно, бо ліпше було з Барановським говорити в тюрмі. Свідок запропонував Барановському, щоби цей написав реферат, в якому подав би все, що він міг знати про УВО. Барановський написав реферат і передав його через Чеховського свідкови.

Свідок по перегляненні заявив, що реферат є недокладний і просив Чеховського, щоби той сказав Барановському, що він (Барановський) як визначний член УВО повинен ліпше знати про всі справи і домагався доповнення реферату. По якімсь часі Барановський виконав домагання і доповнив цей реферат, пересилаючи його свідкови.

При цьому свідок сказав, що евентуальні дальші доповнення реферату не дасться зробити в тюрмі, бо тюрма не є догідним місцем до писання „наукового" реферату і запропонував Барановському, щоби цей по виході на волю доповнював устно. Свідок стрічався з Барановським три рази.

(Далі буде).

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб	20 ц.
МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб	35 ц.
З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб	45 ц.
ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб	50 ц.
МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21	35 ц.
КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб	45 ц.
ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Песа на 1 дію. 4 осіб	20 ц.
ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб	45 ц.
ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб	30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб	40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб	35 ц.
ДАНИЛО ЧАРІВНИК(або **Вратоване Супружжа,** комедія на 4 дії зі співами, 5 осіб	25 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб	25 ц.
ДВА ДОМИКИ Й ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб	15 ц.
МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб	35 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях)	30 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка	25 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб	15 ц.
НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16	35 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб	25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МОГИЛА В ПОЛІ.

У полі могила буряном поросла;
Там мати старенька клячить на могилі:
Відвідати сина прийшла.
Помолилась Богу за душу, невинну,
Слезами залялась вона.
„Ох, сину мій, сину, за яку провину
Стоїть тут у полі могила твоя?"
„За правду, за волю, за ліпшую долю
Мойого народу ось тут
Ворожая куля мене не щадила,
В сина України прошибає грудь.
Не жалуй, старенька моя люба мати,
Що моя могила у полі:
Я за ту могилу пішов би ще раз
Ненці Україні здобувати волі"

Катерина Сарабун.

PRESS REPORTS ON BOSTON PROTEST PARADE AGAINST SOVIET STARVING OUT UKRAINIANS

POLICE SEIZE 19 ALLEGED "REDS"

Disorders in South End Meeting of Ukrainians

They Claim Atrocities by Soviet and Oppose Recognition

Three women and 16 men, allegedly Communists, were arrested yesterday afternoon, charged with disturbing a public meeting, when a series of heckling disturbances occured during a mass meeting under the auspices of the United Ukrainian Societies of Greater Boston, at the Municipal Auditorium, East Brookline st, and Shawmut av., South End.

The meeting was called as a protest against alleged atrocities against the Ukrainians in Soviet Russia and for the purpose of passing resolutions against recognition of Soviet Russia by the United States.

One of the prisoners told the police that he had been warned to give only his name and address to the police and to answer no further questions, if arrested. However, the police were able to obtain from him the information that the group of hecklers were "friends of Soviet Russia" and that they were indignant "at untrue utterances being made at the meeting against Soviet Russia."

A crowd of known Communists stood across West Brookline st., opposite the building, during the meeting, but they made no attempt to interfere with the police in the arrests, nor did they make any protest when the police ordered them to move along.

Police Guard Meeting

A detail of about 30 patrolmen, headed by Capt. James R. Claflin, Dept. Supt. William W. Livingston, Lieut. Justin McCarthy, the three members of the radical squad—officers Benjamin Goodman, Benjamin Goulston and Salvatori Di Natalo—with plainclothes men and mounted police arrived at the scene as the meeting opened, and the inspectors placed men in all parts of the hall to guard against any disorder.

Edward Sullivan of Roxbury, identified as an adviser of the Ukrainians, opened the meeting explaining why the call was issued for the mass gathering. He declared that 1,000,000 Ukrainians had been killed by the Soviet Russians.

Cries of "liar" counded throughout the hall. Men and women jumped to their feet, shouting "liar" in English and Russian. The disturbance lasted only long enough for the police to close in and arrest two men. The band struck up a Ukrainian air and the meeting was resumed. Similar outbursts and arrests occurred every few minutes during the meeting, which lasted three hours.

Others Seized in Hall

The police in the hall dragged other disturbers from their seats as soon as they heard them make any outcry. The "invaders" in some manner obtained cards admitting them to the hall, in spite of a careful checkup of those who entered.

When some of the reputed reds, about 15 in number, began to gather about the building, mounted officers William B. Dooley and Joseph Killian and motorcycle officers Patrick McLaughlin and Edward Montague drove them off with the aid of patrolmen John J. Sullivan and Bernard Fay of Warren av. station.

The hecklers had little chance to stage a demonstration when the prisoners were leaving the building, as Lieut. McCarthy and special officer William J. Dooley, who made most of the arrests, ordered the prisoners detained inside of the building until the patrol cars arrived at the door.

Taken to Headquarters

The 19 persons placed under arrest were taken first to Station 4, where they were booked. Then, acting on orders from Supt. King and Commissioner Hultman, the group was taken to Headquarters to be fingerprinted and photographed. The orders are to photograph and fingerprint any alleged Communists arrested for disturbances in the city. They were then returned to Station 4 and later released on $50 bail apiece.

Those arrested were:

Ella Brooks, 25, of 242 Wenonah st, Roxbury; Albert Cupensky, 31, of 7 Blossom St; Herman Stroyman, 35, of 91 Waltham st; Frank Belisky, 35, of 59 Village st; Andra Martinoff, 39, of 55 Village st; Stanley Zulnosky, 38, of 38 Grove st; Theodore Bayrolk, 39, of 3 Glines av, Roxbury; Lillian Katz, 32, of 30 Walnut pk, Roxbury; Robert Whiteman, 35, of 12 Haywood pl; Abraham Boxer, 46, of 31 Hutchins st; Henry Eideman, 44, of 31 Lambert st; John Webber, 39, of 919 Washington st; Bessie Lewis, 35, of 353 Charles st; Gabriel Ustazzekski, 37, of 59 Lowell st; David E. Jones, 35, of 353 Charles st; Victor Davidson, 35, of Hopkins st, Wilmington; Emil Kenwim, 63, of 10 Worthington st, Roxbury; Vincent Mitzkeveck, 42, of 42 Wall st, and Ceots Scotti, 46, of 40 Grove st.

Threat to Pastor

A threat made upon the life of Rev. Joseph Zelechivsky, rector of the Ukrainian Orthodox Church, 136 Arlington st, South End, caused Supt. Martin King to send policemen to the meeting. Three years ago Fr. Zelechivsky attended what he had been led to believe was a religious meeting at Salem. While there he concluded that the meeting was Communist and withdrew when the speakers began a tirade against religion. In the near-riot at that gathering, one Bilyj was arrested. He was released, however, before the Federal authorities could question him. It was alleged at that time that the man was in this country illegally.

Three weeks ago Fr. Zelechivsky attended a meeting and saw Bilyj in the audience. He escaped, however, before police were notified. The clergyman later received a letter threatening his life, but since it was in block letters cut from a paper it was given little attention. A second letter, in handwriting, caused the Federal authorities to take a hand in the matter because it came through the mail. Gen. Daniel Needman assigned a State policeman to guard the clergyman.

Supt. Martin King ordered the radical squad to attend the meeting yesterday and a representative of the military intelligence department of the State, Col. Robert O. Dalton, checked up on the letters and yesterday's meeting.

The program today opened with a memorial service for the Ukrainians reported killed by Soviet Russians. This was held at the church, 136 Arlington st., in the morning. Rev. Joseph Zelechivsky, pastor of Trinity Orthodox Church, conducted the service and preached.

("Boston Glob," Nov. 13, 1933).

19 RED RIOTERS TAKEN AT RALLY OF UKRAINIANS

Communists Invade Anti-Soviet Demonstration In South End

Pastor Chief Mark; Life Threatened

Nineteeen men and women, said by the police to be communists, were arrested during an uproarious meeting in the South end municipal auditorium yesterday afternoon, called by the United Ukrainian Societies of Greater Boston to protest against recognition of siviet Russia by the United States.

Thee meeting followed a parad through downtown and South end streets during which extraordinary precautions were taken by the police to protect 1000 Ukrainians from Greater Boston and southern New England from an expected demonstration by the communists.

Enmity of the communists was directed mainly against the Rev. Joseph Zelechivsky, pastor of the Holy Trinity (Ukrainian Orthodox) Church, whose life has been threatened in letters received by him. He is being guarded by the headquarters radical squad while a quadruple investigation is under way.

While the police were putting down sporadic outbreaks in the auditorium—by yanking offenders out of their seats and hauling them out of the room—a crowd gathered outside the building at Shawmut evenue and East Brookline street. A group of screaming communists, led by a young woman dressed in blue, shouted defiance to the police from Blackstone park, opposite the auditorium, until Deputy Superintendent William Livingston and Capt. James R. Claflin of the Warren avenue station ordered the throng dispersed.

DETAIL OF 50 POLICE

Capt. Claflin and Lt. Justin McCarthy, who were in charge of the police arrangements, kept a detail of 50 police outside the building when Inspector Benjamin Goodman of the headquarters radical squad, was informed that a well known Negro communist, who had been refused admittance to the meeting, had left the scene with a threat that he would return with other communists and "fight it out." He failed to return, but all prominent Boston Ukrainians were given police guards to their homes.

Trouble began even before the opening of the meeting. Because of the communists' threats, admittance to the building was permitted only those wearing white armbands on which was printed a black cross and the words: "In memory of the Ukrainian victims of sovjet Russia." Fully a score of well known agitators and radicals were barred by Lt. McCarthy and Sergts. Albert L. Madden and Raymond Monahan, stationed at the door.

Only when approval had been given by Nicholas Dawyskiba, president of the united societies, or Misses Anna Szemeta and Sophie Schefrankie, president and treasurer of the Holy Trinity Church's dancing club, was the person admitted. Even then, the communistic sympathizers managed to get in.

William F. Sullivan of Roxbury, "unofficial adviser" to the societies, whose wife is a Slav, opened the meeting. He condemned the soviet government, protested against recognition by President Roosevelt, and charged that the soviets had deliberately starved 4,000,000 Ukrainians last year in an effort to break the spirit of the people.

Sullivan went on and said "Ukrainia is known as the bread-basked of Russia," when a woman shouted, "You're a liar!"

From all sides 25 uniformed police and 10 plain clothesmen rushed toward the woman. Kicking, screaming, biting, scratching, she was hauled out of her seat. Cries of "Throw Her out" mingled with boos from sympathizers of the woman. Other alleged communists began shouting and for the next few minutes the auditorium was in an uproar as brawny police pulled out the reds. Some yelled: "Long live the soviet union" as they went out the doors to a waiting police wagon.

Order was restored and Sillivan continued his address, only to stop when communists tried to cry him down. Strangly enough, not a single communist was in the balcony of the auditorium. During the nearly three hours the meeting was in session police were kept on the jump subduing and arresting persons out of sympathy with the purpose of the meeting.

All arrested were taken to hte Warren avenue station, booked on a charge of disturbing a public assembly, and then taken to headquarters to be fingerprinted and photographed. Those arrested were:

Miss Ella Brooks, 25, of 42 Wenonah street, Roxbury.

Albert Capensky, 30, of E Blossom street, West end.

Herman Stroyman, 35, of 91 Waltham street, South end.

Frank Bilisky, 35, of 59 Village st., South end.

Andre Martinoff, 39, of 55 Village street, South end.

Stanley Zuluosky, 35, of 38 Grove street, West end.

Theodore Bayroek, 39, of 3 Glines avenue, Roxbuhy.

Miss Lillian Katz, 32, of 31 Park street, Roxbury.

Robert Whiteman, 25, of 12 Hayward place, Boston.

Abraham Boxer, 46, of 31 Hutchins street, Roxbury.

Henry Eideman, 44, of 31 Lambert street, Roxbury.

John Webber, 30, of 919 Washington street, South end.

Miss Bessie Lewis, 35, of 353 Charles street, West end.

Gabriel Ustazzewski, 37, 59 Lowell street, West end.

David E. Jones, 35, of 353 Charles street, West end.

Victor Davidow, 35, of Hopkins st., Wilmington.

Vincent Mitzkeveck, 42, of 42 Wall street, Boston.

Ceots Scotti, 46, of 40 Grove street, West end.

Emil Kenwin, 63, of 10 Worthington street, West end.

All will appear in court today.

Speakers at the meeting included Fr. Zelechivsky, Sullivan, the Very Rev. Vladimir Kaskiw of St. Michael's Church, Woonsocket, R. I.; the Rev. Peter Turansky of St. Nicholas's Church, Cambridge, and Emil Revyuk of Jersey City, N. J., managing editor of Svoboda, national daily of the Ukrainians in this country.

While the priests were speaking men and women communists interrupted them with oaths in English and in Ukrainian.

Fr. Zelechivsky spoke passionately of the wrongs done Ukrainians by the Russians. He related that while he celebrated a solemn high mass at Holy Trinity Church, 136 Arlington street, yesterday morning Patrolman James O'Brien was there to guard him.

Three years ago Fr. Zelechivsky was invited to a supposedly religious meeting in Salem which turned out to be a communist gathering. A riot followed and a communist agitator named Bilyj was arrested by the Salem police, but released for questioning by federal authorities, who later found that he was in this country illegally. A warrant for his arrest followed.

Ten days ago Fr. Zelechivsky attended a meeting in Roxbury and saw Bilyj. He received his first threatening letter Thursday. Words had been clipped from a newspaper to give the message and the address. The message read: "Death notice pastor of Christ the historic Communist. Take it from me you are on the spot. Guard your life. Be wise. Kill murder assassinate Hitler, destroy Holly Cardinal, Roosevelt, Ely, Pope, Mussolini. Russia will stand. Defend Litvinoff. Friends of Soviet Russia."

The second was similar in import, the difference being that the address was handwritten and it was sent to the pastor's home at 74 Highland street, Roxbury.

WENT TO GEN. NEEDHAM

Disturbed by the letters, Fr. Zelechivsky went to Gen. Daniel Needham, commisioner of public safety, who assigned Capt. Thomas E. Bilight, chief of detectives, to the case. Col. Robert O. Dalton, of the intelligence section of the adjutant-general's offce, also began working on it. Postoffice inspectors entered the case, while Martin H. King, superintendent of Boston police, assigned the Boston radical detail to investigate and report direct to him.

Because of the threats the parade was heavily guarded. Joseph Zelechivsky, Jr., son of the Greek Orthodox priest, led the procession dressed in the Ukrainian national costume. A huge wreath was born by others in costume, with a banner on it reading: "In memory of the Ukrainian victims of soviet Russia."

There was no untoward event as the parade began at Arlington street and continued to Columbus avenue, Park square, Charles street, Beacon street, Park street, Tremant street, East Brookline street to the auditorium, where a large crowd waited expectantly. When trouble arose inside the police cleared the vicinity and adjacent Blackstone park.

("The Boston Herald," Monday, November 13, 1933.)

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN PROTEST AGAINST RUSSIAN FORM OF GOVERNMENT.

Send Protest to President of United States.

MEETING HELD SUNDAY. Implore President to Investigate Condition in Ukraine.

Over 800 people attended a mass meeting in the Ukrainian hall, Jane street, last Sunday. Rev. Marian Kucher delivered the opening address in Ukrainian language. Matthew Chandoha, editor of an Ukrainian paper, also spoke in his native tongue, and Miss Mary Beck spoke in English.

A concert in honor of the dead soldiers was rendered under the direction of Prof. Joseph Bukata.

The following resolution to be sent to President of the United States was adopted.

The President of the United States,
Washington, D. C.
Dear Sir:

The Americans of Ukrainian descent of the city of Carnegie, Pa., assembled at a mass meeting on the 12th day of November, 1933,

Solemnly declare that our great nation, numbering more than forty million people, inhabiting an unbroken chain of lands twice the size of Germany and divided at present among Russia, Poland, Roumania and Czechoslovakia will never cease to struggle for a free and independent Ukraine. The said Ukraine will have such a form of government as will be decided by the free will of the majority of our people.

Therefore, we protest against the Russian communistic form of government and regard it as the most tyrannal economic, social and political enslavement inevented by the mind of man.

We mqhodto against the Russian forcible occupation and annexation of Ukraine by the Russian Bolsheviks.

We protest against the merciless economic exploitation of Ukraine by Russia, which robbed our peasants of the necessities of life and brought about a famine which caused the death of several million people.

We protest against the sinister plan of the Bolshevik rulers to annihilate the Ukrainian people as a nation by forcibly deporting entire villages to distant regions and colonizing these villages with Russian settlers.

We protest against the cultural, religious and political persecutions in Ukraine; against the imprisonment of thousands of Ukrainians, among them men of world-wide renown; against mass executions of our intelligentsia, peasants and workers.

Finally, we implore our distinguished President and the American Government in Washington to take into consideration the unbearable conditions existing in Soviet Ukraine and after a due investigation by an unbiased international commission, to use its influence with the Government of Moscow to alleviate the unhappy fate of the people in Ukraine.

Respectfully submitted, St. Peter and Paul Ukrainian Church: Rev. Marian Kucher, Pastor; Zachary Sudiah, Chairman; John Klim, Secretary.

(Carnegie Union, Nov. 16. 1933).

ЯК ОСЕЛ ЗАСОРОМИВ УЧЕНОГО.

(Байка, але розумна).

Одному вченому зробили ювилей. В його честь був концерт, а потім вечеря. При вечері пили за здоровля вченого й він мусів пити. Правда, ні до горівки ні до пива не був привчений, але тут пили в його честь, то не міг відмовитись і пив разом. І дуже вщився.

По бенкеті висадили його на осла й він поїхав додому. Але по дорозі минали річку. Осел захотів пити, тож пристанув і почав пити. По хвилині перестав пити і підняв голову. А вчений ще був трохи пяний. Зняв шапку і почав просити осла:

— Пий, брате, пий іще! Нині мій ювилей, пий у мою честь!

Але осел навіть не рушився. Тоді вчений нагло витверезів і сказав сам до себе:

— Мій осел мудріший від мене. Бо він пє тільки воду, що є конечна й не морочить голови — лише до міри, скільки потребує.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

103.

Часами війська Джадона спихали війська оборонців глибоко на подвіря палати, а потім филя бою знову відвалювалась назад і заверталася в місто. А Таден та відсіч все ще не приходили. Наближалось полудне. Людон, найстарший жрець, зібрав усіх здібних до зброї людей і післав їх під проводом Пансата в місто тайним підземним проходом. Звідти вони напали на війська Джадона ззаду тоді, коли ті, що боронили брами, вдарили на них спереду.

Заатаковані з двох боків переважаючими силами останки армії Джадона накінець здалися й пішли в полон. Старого ватажка привели як бранця перед Людона. „Заберіть його на подвіря святині", приказав побідним голосом жрець. Там він буде свідком смерти свого співвинного, Тарзана-Джадури. Може наш великий бог Джадбеното і на нього видасть такий самий присуд. Внутрішне подвіря святині вже було наповнене мешканцями Алюру.

На противних кінцях західнього вівтаря стояв Тарзан та його дружина. Вони були звязані, безсильні. Гук битви вже устав, і Тарзан зараз побачив, як на подвіря виводили Джадона. Його руки були звязані, він був під сторожею. Тарзан звернув свої очи та показав головою на Джадона. „Це виглядає, немов би для нас прийшов кінець", він сказав тихцем. „Він був нашою останньою надією". „Принаймні ми знайшли одно одного, Джане", вона відповіла, „і ми пробули разом наші останні дні".

Потім вона додала: „Тепер я тільки молюся, щоби вони, як будуть брати тебе, взяли й мене". Тарзан не відповів, бо в його серцю була тасама думка, що в серцю Джейни: ануж вони, вбиваючи його, не вбють її. Тарзан попробував свої шнури. Священик це побачив і вдарив його пястуком у лице. „Звірюко!" крикнула Джейна, а Тарзан засміявся. „Мене так били вже давніше", сказав Тарзан, „і той, що вдаряв, усе гинув".